

בית נאמן

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב.ב.

שיעורו של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז צוק"ל

יום שני כ"ח בניסן התשע"ג, יום ראשון ז"ך בניסן התשע"ג

נושאי השיעור:

הלכות נטילת ידיים וענייני הספירה

א. להוציא ספר תורה מבית הכנסת לבית. ב. לאיזו נטילה צריך כלי? ג. אם כובע יכול לשמש ככלי? ד. כוס חד פעמית ליטול ממנה או לקדש בה. ה. כלים הפסולים לנטילה. ו. ליטול מבקבוק. ז. נטילת ידיים לחיילים במלחמה. ח. מים אחרונים חובה. ט. כמה תמיות סביב מיתת תלמידי רבי עקיבא. י. האם תלמידי רבי עקיבא נהרגו במלחמת בר כוכבא? יא. "מעשה ברבן גמליאל שאמר לטבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא" (פסחים דף ע"ד ע"א) ולכאורה תקופה זו אחר החורבן היתה? יב. אדם בימים האלה לא יסתפר לא שיער ולא זקן. יג. מויתור מרוחים.

איך פוסלים ס"ת?

א. **כשמוציאים ספר תורה מבית כנסת לבית לצורך משהו, צריך להיות אחד משלושה תנאים.** או לפסול ספר תורה, כי אסור שתם ככה לטלטל אותו. **איך פוסלים ספר תורה? מתירים כמה תפירות מאמצע הספר** (מאיפה שירצו) **מהמקום שהיריעות מחוברות זו לזו, לא מהמקום שהיריעות מחוברות לעמוד, זה לא שיהיה.** אלא כשהיריעות מחוברות זו לזו, להתיר כמה תפירות (עיי' ש"ע י"ד ס"י רע"ח ס"ג, ובמשנה ברורה ס"י קמ"ג ס"ק כ"ה) ואז הספר תורה לא כשר, וממילא יכולים לטלטל אותו, להוציא אותו מבית הכנסת לבית או מהבית לבית הכנסת. **יש סוברים שיותר קל לעשות שעות על האותיות, לא על כל האותיות, אפילו כמה אותיות נשים עליהם שעות, ואז ממילא הספר תורה נפסל.** ועל זה לא הסכימו משתי סיבות, והסיבות הפוכות מאחד לשני. יש חכמים שאומרים השעות לא פוסלת בכלל, זה כאילו שמת משהו [כנייר וכדו'] על הספר, תוריד אותו ואפשר לקרוא. **לפי דעתם ספר תורה שנפלה עליו שעות, למשל ביום שמחת תורה וכדומה, אתה יכול להוציא אתה לקרוא בו פרשה שאין בה שעות.** נכון שיש שעות במקום אחר, אבל הפרשה שלנו היום ברורה ומאירה כשמש [והספר לא נפסל], אין שום בעיה, אז אני יכול לקרוא בו? זו סיבה אחת שהספר תורה לא נפסל. וסיבה שניה הפוכה, אם ספר התורה נפסל, יש הבדל אם אתה פוסל אותו על ידי פתיחת התפירות או על ידי האותיות. הרמב"ן כותב (בהקדמה) שכל התורה כולה שמוותיו של הקב"ה. וככה כתוב גם בזוהר (ח"ב דף פ"ז ע"א), אם כן אתה מוחק איזה אות, אתה מוחק את אחת משמוותיו של הקב"ה! מי הרשה לנו למחוק? נכון שלפעמים יש צורך למחוק, כשיש פיסול מוחקים ומתקנים (חוץ משיבוע שמות), אבל שתם ככה למחוק בשביל להעביר? אין לנו רשות. לכן בין לפי הטעם הזה בין לפי הטעם הזה, לא עושים שעות, רק מתירים התפירות. **הבעיה היא שלא כל אחד יודע אחר כך לחזור ולתפור, וגם צריך לתפור בגידים, לא בחוט פשוט** (ש"ע י"ד שם ס"א).

הדרך הנכונה להוצאת ס"ת מביהכ"נ לבית

ב. **לכן הדרך הנכונה היא שילכו עמו עשרה אנשים.** לפעמים קשה שילכו עשרה אנשים. למשל מעבירים אותו מהרחוב הזה לרחוב רחוק, כולם הולכים שמה, שואלים: מה קרה היום?... אז יש דרך פשוטה מאד, עשרה אנשים יהיו בבית ההוא שמורידים את הספר למטה, ויש אוטו מחכה לקחת את הספר. כשיש אוטו מחכה לספר, אתה לא מעביר אותו ברשות הרבים, האוטו זה רשות היחיד. **לאוטו יש כל דיני רשות היחיד, ארבעה טפחים על ארבעה**

- שיעור זה נמסר ע"י **מרן רבנו הגדול זצ"ל** ביום שני כ"ח בניסן התשע"ג בבית מדרשו בין מנחה לערבית בבן איש חי פרשת תזריע, ובתחילת השיעור התייחס מרן זצ"ל לדין טלטול ספר תורה מבית הכנסת לבית כמובא למעלה. **המערכת.**
- אחד מהקהל אמר למרן רבנו זצ"ל:** זה כמו שהרב אמר לגבי דיבוק, שדעת הט"ז (ס"י ל"ב ס"ק י"ח) שזה ראוי לבילה? **ואמר לו מרן:** כן, זה ראוי לבילה, גם פה ראוי לגרור. אבל כאן אפילו בלי הט"ז, אומרים אתה יכול לגרור את זה בקלות, לפעמים זה לא משהו מיוחד, לא צריך למחוק, אתה גורר מעט והאות נקראת. לפעמים נראה לך שיש איזה דיבוק, אתה מעביר עליו את היד בשבת בציפורן, זה נופל. זה שתם.

טפחים וגובה עשרה טפחים, זה נקרא רשות היחיד לגבי שבת, ולאטו יש את השיעור הזה, **ולכן זה נקרא שהוצאת אותו מבית לבית.** כשאתה מגיע לבית הכנסת, יקבלו אותו גם כן עשרה אנשים, זה שמביא את הספר ועוד תשעה, זה בסדר גמור. **אבל שתם לטלטל אותו בלי שום אחד מהתנאים האלה, זה לא טוב.** כולם בקיאים בדיון הזה. לפעמים מחמת הדחוק אדם מחפש קולות, אבל לא כדאי לחפש קולות. **מוטב שהחולה יתפלל בבית ביחיד בלי ספר תורה, מאשר לטלטל בשבילו ספר תורה.** הירושלמי אומר (יומא פ"א ה"א) מטלטלין ספר תורה בשביל הנשיא שהוא מבית דוד. כמה יש לנו נשיאים היום? יש לנו "נשיא" אחד - שמעון פרס... מבית דוד או מבית חזקיה אף אחד לא יודע... "נשיאים ורוח וגשם אין" (משלי כ"ה, י"ד), לכן לא כדאי לטלטל ספר תורה רק לפי התנאים האלה שאמרנו.

לאיזו נטילה צריך כלי?

- בן איש חי פרשת תזריע [הלכה א'] **אמרו רבותינו** (חולין דף ק"ז ע"א) **אין עושים נטילת ידיים של האוכל רק מכלי.** לא מברז, פעם לא היה ברזים, אז מה נפקא מינה? נפקא מינה שבכלי נקוב לא נוטלים ממנו. הרבה מתעקשים לומר **שלנטילת ידיים של בית הכסא** (שיריותים) צריך כלי, זו טעות גמורה. מפורש במגן אברהם (סי' קס"ה סק"ב) וכף החיים (שם סק"ד) וכל הפוסקים של סימן קס"ה, שאם אדם עשה צרכיו ורוצה לאכול, יטול לכתחילה [אחרי בית הכסא] מכלי נקוב, כדי שלא יצא ידי חובת הנטילה של האוכל, ואז יברך אשר יצר, ושוב פעם יטול מכלי שאינו נקוב לצורך הסעודה. איך אתה נוטל מכלי נקוב בהתחלה, הרי זה לא כלי? אלא **אין צריך כלי, אפשר ליטול לכתחילה מברז.** שאלו את **הסטייפלר** (בעל אחותו של החזון איש), בא אליו **הרב אברהם יצחק נריה** ושאל אותו: מן הדין צריך כלי לנטילת ידיים של השירותים או לא? אמר לו: לא, זו חומרא שהחמיר **החזון איש** (ספר "אפיק בנגב" עמ' 246), והחומרא הזאת רק החזון איש החמיר אותה, **הרב בן ציון אבא שאול** נטל מברז, **הרב שלמאן מוצפי** נטל מברז. ואחד משני אלה (שכחתי מי) מביאים לו כלי מלא, והוא אומר: לא צריך כלי, נוטלים מהברז. **אבא ע"ה** נטל תמיד מברז. [וע"ע בזה באורך בשו"ת בית נאמן ח"ב חאו"ח סי' ג'-ד]. **לנטילת ידיים שחרית, צריך כלי על פי הזוהר** (פרשת וישב דף קפ"ד ע"ב). גם זה לא ממש מן הדין, הרשב"א אמר (ח"א סי' 3. **העיר אחד מהקהל:** לפי מי שאומר שהשעות פוסל, אחרי שמורידים את השעות, הכתב נקרא "תעשה ולא מן העשוי"? **ואמר לו מרן רבנו זצ"ל:** לפי מאן דאמר שזה פוסל לכאורה ככה, העיקר הוא שזה לא פוסל. ולפי מאן דאמר שהוא פוסל, אולי הם סוברים שזה פוסל לפי שעה, לא נראה שזה פוסל לחלוטין, אחרת אחר כך צריך למחוק ולכתוב עוד פעם, וקשה לומר את זה. 4. זה בנו של **הרב משה צבי נריה**, שהיה אדם תלמיד חכם וצדיק, היה ראש ישיבה של ישיבה תיכונית, אבל היה ירא שמים. הבן וצדיק, תלמיד חכם גדול. הבן שלו למד בישיבה רגילה, לא כמו היום שהולכים לישיבה תיכונית ואחר כך [יש] מדרדרים הלאה, לא! הוא היה לומד בישיבה.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:34	20:28
ת"א:	18:52	20:25
חיפה:	18:41	20:25
ב"ש:	18:51	20:24

קדיש לתמונה: עירא טרבלסי. עיצוב: מופי. 050-2738858

ישיבה אבל היה עני⁷. ביום פורים אביי אכל אצל רבה, חשב: גמרנו, אי אפשר לאכול יותר. מה היה האוכל? אוכל פשוט, 'עציאד' וכל מיני מאכלים של עניים, אחר כך דברו בו ונבדו את אצל משפחה אחרת שהוא תלמיד חכם גדול, הלך אצל חותנו לעתיד, הביאו שם ששים מיני מאכלים חדשים, גלילות, 'מרמולדה', כל מיני דברים (ששים אולי זה גוזמא), אכל ואכל ואכל, אמר: חשבתי שאני שבע, מה קורה פה? וכתוב שם "ובעינא למיכס צעא" - ורציתי לאכול את הצלחת. ככה לשון הגמרא. מה הכוונה? לכאורה זו גוזמא, הצלחת הייתה כל כך מתוקה, רצה ללחוך אותה ולאכול אותה. מהרש"א אומר [בדרך צחות. ע"ש] שזה כפשוטו, בימינו - בימי מהרש"א - היו עושים צלחות מסוכר ודברים כאלה. אז יכול להיות שבזמן אביי כבר עשו דבר כזה, רצה לשבור את הצלחת ולאכול. הרב אלישיב ע"ה כתב מתוך זכרון, חשב מה זה "למיכס"? לברך על הכוס. חשב שהצלחת הזאת שמהרש"א אומר עליה שעשויה מסוכר ואוכלים אותה, רצה לברך עליה כוס של ברכה. אחרי שביקר עליה, שבר אותה ואכל אותה. אז הוא מקשה א"כ איך הרב פיינשטיין אומר על חד פעמי פסול, הנה בחד פעמי אתה עושה כוס של ברכה ואחר כך אתה שובר ואוכל? אבל מחילה מכבודו, "למיכס" לא פירושו לשון כוס בכלל, "למיכס" - לכסוס. "הכוס את החטה" (ברכות דף ל"ז ע"א), מה זה כוס? הוא לא לוקח חטה מבושלת, אלא הוא שובר אותה בין השיניים. "למיכס" - למכסס. כמו: "הנה חמיר עולה תמנתה לגוז צאנו" (בראשית ל"ח י"ג), התרגום של "לגוז" - למיגז. מה זה למיגז? למגז - לגזוז. אז גם "למיכס" - לכסוס. ככה רש"י אומר "למיכס צעא" - הייתי חפץ לכוס הקערה אחריה" - לאכול את הצלחת. הרב כתב מתוך זכרון, לא ראה את רש"י בזכרונו, הוא זכר "למיכס" חשב זה כוס, אין קושיא ואין תירוץ⁸. בכל אופן לגבי הקידוש רוב האחרונים אומרים שאפשר לקדש על כוס חד פעמי, אם אין לו כמובן כוס אחרת. אם יש לו, למה יעשה דוקא נגד הרב פיינשטיין? "תראו אני חכם יותר מהרב פיינשטיין!". לא עושים ככה, אלא יקח כוס שהיא לא חד פעמית, אבל אם אין לו כוס אחרת רק כוס חד פעמית, אז יכול לעשות עליה קידוש.

אין נוטלין מהם

ו. [הלכה ב'] **גם כיסויי כלים, כיון שאין תחלת עשייתם כדי לקבל רק לכסות את הכלי, אין נוטלין מהם.** [הלכה ג'] **צריך שהכלי יהיה מחזיק רביעית.** רביעית זה בסביבות שמונים ססי, אל תטול בכלי קטן מאד ותאמר: "אני אטול כמה פעמים". לא, צריך שהכלי יהיה מחזיק רביעית. **ואם אינו מחזיק רביעית, אפילו יטול ממנו כמה פעמים לא מועיל, אפילו שופך כמה רביעיות.**

כלי נקוב

ז. [הלכה ד'] **לא יהיה הכלי נקוב, ושני מיני נקבים הם.** פעם הכלים היו נקובים, היום ברוך ה' הכלים לא נקובים, מאז שהמציאו את הפלסטיק, הכל בשפע, הכל מצוי והכל טוב⁹. פעם בכלי חרס יש נקב מאן ונקב מאן, היום אין כלים כאלה.

7. איך אני יודע שרבה היה עני? יש גמרא בגיטין (דף ל"ז ע"ב) שפעם הגיעה שְׁמֵטָה, ורבה הלוחה כסף למישהו שביקש ממנו הלוואה, אמר: זו גמילות חסדים, אני מלווה לו. עברה שְׁמֵטָה, ההוא רצה לשלם לו, אמר לו רבה: **שְׁמֵטָה, מִשְׁמַט אַנִי.** אמר לו: **תודה רבה, תודה רבה.** והלך. אז אותו היום רבה היה מלמד את בן אחיו אביי, והוא היה עצוב. אמר לו: למה הדוד עצוב? אמר לו: הלויית סכום כסף מכובד לאחד, שמו אבא בר מינומי, היום הביא לי כסף, אמרתי לו: משמט אני, אמר לי תודה וברח עם הכסף... הלך אליו אביי, אמר לו: תגיד, הדוד מורי ורבי הלוחה לך כסף? אמר לו: כן. אמר לו: החזרת לו? אמר לו: החזרתי לו. אמר לו: מה הוא אמר לך? אמר: משמט אני. אמר לו **אביי: אמרת לו "אף על פי כן" הברייתא אומרת (שם) אפילו שיאמר משמט אני, תגיד לו "אף על פי כן קח".** אתה לא יודע שהוא עני?! מה פירוש הדבר הזה "משמט אני" והלכת? לך תגיד לו "אעפ"כ". משמע שרבה לא היה מסודר, היה עני.

8. [דברי מרן רבנו זצ"ל בעניין כוס של ברכה בפירוש כוונת הגר"ש אלישיב נדפסו בזמנו בירחון אור תורה (אייר התשע"ד) ס' ק"ג אות ב' ושבו בשו"ת בית נאמן ח"ג חא"ח ס' נ"ח]. והנה בקובץ "זו העמודים וחשוקיהם" (מס' 39 ס' ח"י הערה ט') ביאר הגאון רבי **יצחק זילברשטיין שליט"א** כוונת חמיו על פי מעשה כיו"ב בברון רוטשילד שהזמין את אורחיו לקידוש והביא להם כוס בלא מזונות, ואחר הקידוש שבר את הכוס ואלו היו מיני המזונות של הקידוש, ואמר שדיבר עם חמיו כמה פעמים על מעשה זה, וכנראה שלזה כיוון חמיו. אמנם עדיין לא יגהה מזור לשון הגרי"ש "דאיתא" על מעשה שהיה (ואולי לא היה) בדורות אחרונים ע"י אדם שאינו ת"ח, ולהקשות ממנו על הרב אגרות משה, וצריכים אנו לדבר מ"ר מרן זצ"ל. ועיין בירחון אור"ת אב תשע"ד (ס' קל"ד) מכתב ב' שכתב הרב **ג' רבי ישראל אורי הכהן הי"ו** מכתב למרן זצ"ל ובו כתב שאולי צירף הגר"ש המעשה הנ"ל עם הגמרא במגילה, ואמר לו מרן זצ"ל: **"השערה נכונה וכדאי לפרסם"**. ע"ש ואין להאריך יותר. ע"ה **משה רפאל חזקא** (ס"ט)

9. אבא היה אומר "הטכנולוגיה עשתה אתנו טובות". אנשים חושבים: אם לא היה טכנולוגיה,

קצ"א) שלא צריך כלי, אבל נוהגים לעשות כלי כי הזוהר אמר צריך כלי. אבל של **האוכל צריך דוקא כלי.** למה כלי? **כי חמכים למדו את זה מדין מי חטאת וקידוש ידים ורגלים שהיה במקדש, שהיו צריכים כלי. כתוב שם: "ועשית כיוור נחשת וכנו נחשת לרצחה, ורצחו ממנו"** (שמות ל"ח-ל"ט), **ובמי חטאת -** מים של פרה אדומה - **נאמר: "ונתן עליו מים חיים אל כלי"** (במדבר י"ט י"ז). **אבל כל כלי כשר, כלי אבנים כלי אדמה, שלגבי טומאה לא נחשבים כלים⁵, כלי אבנים לא נחשבים כלי, אבל כשרים לנטילת ידים.**

אם קובע יכול לשמש ככלי?

ד. **ובתנאי שיהיו עשויים לקבל משקה.** צריך שהכלי עשוי לקבל משקה (מאי נפקא מינה? לאפוקי מה? לאפוקי קובעים). **אבל קובע של לבד, קובע חזק מעט, אפילו קשה, ואפילו עשוי מעור שיוכל לקבל משקה, אבל הוא לא עשוי לקבל משקה,** הוא עשוי לכסות את הראש, לא לקבל משקה, **לכן במקרה כזה לא כדאי ליטול ידים. ואם הוא בשעת הדחק, מרן (ס' ק"ט ס"ד) מתיר ליטול בהם.** אבל הרב אומר כל דבר שמרן מתיר ליטול, וחמכים אחרים אוסרים, לא רוצה להיכנס לספק ברכות, **אלא נוטל מהכלי הזה -** אם אין לו כלי אחר - **בלי ברכה.** יש לו רק קובע, מהקובע שלו עושה ממנו כלי, אז ימלא את הקובע שיכיל רביעית, יטול ממנו ויאמר: "ברוך אתה השם אלוהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו וציונו על נטילת ידים". **וטוב שיכרוך ידיו במפה אחרי שיטול בכלים אלו.** שילבש איזה כפפות וכדומה כדי שלא יגע בלחם.

כוס חד פעמית ליטול ממנה או לקדש בה

ה. **שאלה מהקהל: אפשר ליטול בכלי פלסטיק? ואמר לו מרן רבנו זצ"ל:** למה לא? זה כלי, לא שמענו שזה לא כלי. **חזר השואל ואמר:** כלי חד פעמי אמרו שהוא לא כלי? **ואמר לו מרן:** את זה אמרו לגבי קידוש. כלי חד פעמי הרב פיינשטיין אומר (שו"ת אגרות משה ח"ג ס"ט ל"ז) שזה לא כבוד לעשות בו קידוש, ולא כולם מסכימים אתו. ראיתי מאמר של הרב אלישיב מכתב יד (בקובץ "מוריה" שבת תשע"ג עמ' ס"ד), חבל שאדם לא מוציא כתביו בחייו, הוציאו אותו מכתב יד, דברים מוזרים מאד. אמר דעתו של הרב פיינשטיין כיון שהכלי הזה הוא רק לפי שעה - חד פעמי - הוא לא שוה. ואפילו תאמר אני אשתה בו פעמיים שלוש, אבל בטלה דעתו אצל כל אדם. ואפילו כלי חד פעמי שהוא קשה קצת, יש כלים חד פעמיים שהם קצת קשים, אפילו הכי רוב העולם לא משתמשים בהם הרבה, אחרי ארוחה זורקים אותם. מישוה שומר כלי כזה שהוא קצת קשיח לסעודה הבאה? לא שומר. "ואפילו שמצאנו בגמרא שהיו עושים כלי מסוכר, עושים בו כוס של ברכת המזון ואחר כך שוברים אותו ואוכלים אותו, אפילו הכי באותה שעה שעשו בו כוס של ברכה הוא היה כלי גמור, ואחר כך רצו לאכול אותו". איפה זה כתוב בגמרא? העתיקו את זה במוריה ועשו: "דאיתא (?) - סימן שאלה, איפה איתא? אני חשבתי ומצאתי את הסוד שלו. יש גמרא במגילה (דף ז' ע"ב) שאביי שגדל אצל דודו, אמרו **אביי ראשי תיבות "אשר בך ירוחם יתום"** (הושע י"ד ד), הוא היה יתום⁶, אז הוא גדל אצל משפחה אומנת, אצל הדוד שלו - רבה. רבה היה ראש

5. כאשר חופרים וחופרים מוצאים כלים כאלה. היום כל מיני חוקרים חופרים, וחלק מהם אחרי שחופרים חוזרים בתשובה. **מוציאים בתים מתחת לאדמה בירושלים, שכל הכלים שם עשויים מאבנים.** למה מאבנים? שהיו עושים כלי חרס וכלי מתכת. **הרי הבית נראה בית של עשירים,** יש בו חדרים חדרים, "ובדעת חדרים ימלאו כל חוץ יקר ונעים" (משלי כ"ד, ד), **אז למה יש שמה כלי אבנים?** חוקרים על זה ואומרים: **כלי אבנים אינם מקבלים טומאה, הכלים האחרים מקבלים טומאה.** כלי חרס מקבל טומאה ואין לו תקנה. "וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו, כל אשר בתוכו יטמא ואותו תשבור" (ויקרא י"א, ל"ג). אם נפל שרץ באויר כלי חרס - ככה תלוי, והשרץ מת ולדאי - כל מה שיש בכלי נטמא, וכל הכלי שוברים. אז מה הצרה הזאת, **כל יום שוברים כלים חדשים? לכן היו עושים כלים מאבנים.**

6. אביי, **אבא של שמו כ"ליל, ככה כתוב בגמרא בבבלי (דף ק"ח ע"ב). ורבי יגון חורי ע"ה** היה אומר **כייליל** עולה מאה ועשר, גימטריא עלי, כי הוא מזרע עלי הכהן, ולזרע עלי הכהן אין ברכה, הם לא מאריכים ימים. **משפחת טוויל** בחוץ לארץ נקראים "טוויל מעלי". מה זה טוויל מעלי? מזרע עלי הכהן, וחיים ברוך ה' שמונים שנה ומעלה. **במה זכוי? עוסקים בתורה ובגמילות חסדים, נותנים הרבה לעניים ותלמידי חכמים.** קראו לעצמם "טוויל" - חיים ארוכים. בתחילה היו חיים שמונה עשרה שנה, ככה כתוב בגמרא ביבמות (דף ק"ה ע"א), אחר כך התחילו ללמוד תורה - חיו ארבעים שנה, תורה וגמילות חסדים - ששים שנה. אבל לעזור לאחרים [בממון] זה התחדש רק בדורות האחרונים. קוראים להם "טוויל מעלי" - הכהן, אני חשבתי "מעלי", מה זה "מעלי"? לא, זה "מעלי" - מזרע עלי. ואביי היה מזרע עלי. כשאמו נתעברה בו אביו נפטר, כשאמו ילדה אותו - אמו נפטרה.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחילת בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרב **צ"רבי בנימין הכהן בן מבירכה זצ"ל**

נא להרבות בתפלה לרפואת מורנו ורבעו ע"ר האגון הגדול רבי רחמים אליהו שלום חיים בן כמסאנה מאוזן שליט"א (לחבר"ח אחיו של מרן רבנו זצוק"ל) בתוך שאר חולי ישראל

אומרת הגמרא ביבמות (דף ס"ב ע"ב)? "והיה העולם שמם". למה לא עשה שום דבר? ודבר שני, למה יושבים באבלות כל ימי העומר, עד ל"ג או עד ל"ד לא מסתפרים, ויש שלא קונים דברים חדשים, לא עושים מוזיקה, לא רוצים לשמוע שום דבר של שמחה בגלל שמתו תלמידי רבי עקיבא. אבל היו כמה פעמים דברים כאלה, עוד לפני רבי עקיבא בזמן ינאי המלך (בקיודשין דף ס"ו ע"א) שהרג כל חכמי ישראל. זה משוגע, בגלל שמישהו אמר לו מלה אחת שפגעה בכבודו של המלך. אמר לו: אתה יש לך כתר מלוכה, עזוב כתר כהונה¹², אז הוא הרג את כל חכמי ישראל!¹³ לא שמענו שעושים להם אָבָל כזה. ויותר מאוחר הורדוס אותו דבר עשה, בבבא בתרא (דף ג' סע"ב) כתוב שגם הוא עשה ככה, הרג והרג, השאיר את בבא בן בוטא ועוד עיוור לו את העיניים¹⁴. אז גם הורדוס הרג חכמי ישראל, וכאן נהרגו תלמידים לא חכמים, החכמים נשארו, רבי יהושע בן חנניה, רבי אליעזר, רבן גמליאל, רבי יוסי הגלילי, רבי עקיבא. למה כל כך מתאבלים על התלמידים? מדוע?

האם תלמידי רבי עקיבא נהרגו במלחמת בר כוכבא?

יא. תמיד אנחנו אומרים [על פי הגמרא ביבמות דף ס"ב ע"ב] שהם נפטרו ככה פתאום באסכרה כי לא נהגו כבוד זה בזה, זה הטעם הפנימי - הרוחני. אבל יש טעם אחר פשוט, שכל הזמן חשבנו שזה דברי החילוניים. אמרו שהם נפטרו במלחמת בר כוכבא. מאיפה אתם מציאים את זה? בא הרב יוסף גינזבורג שהיה בריא ממושב עומר (על יד באר שבע) והראה לי ככה באגרת רב שריא גאון¹⁵. שם

12. הוא היה גם כהן מזרע חשמונאי, והיה ספק על אמו שהיא אולי נתחללה, וממילא הוא חלל. אז אחד ששמו 'יהודה בן גדדיה' לא היה יכול לעצור את הפה שלו. בשמחה גדולה של המלך, אמר לו: 'נאי, רב לך כתר מלוכה, הנח כתר כהונה'. אמר לו: ככה? מי אמר לך את זה? אמר: "שמעו שאמו נשבתה במודיעין".

13. נשאר גיסו שמעון בן שטח, הוא היה האח של המלכה. והמלכה הייתה צדקת וחכמה, מלכה אחרי מות בעלה תשע שנים, שמה 'שלומציון המלכה'. לפני שנפטר ינאי אמר לה: 'אל תתייראי לא מן הפרושין ולא מן הצדוקים - אף אחד לא יזיק לך, כל אחד והדעה שלו - אללא תתייראי מאנשים שעושים מעשה זמרי ומבקשין שכר כפינסח"ס (סוטה דף כ"ב ע"ב). מהמתחזים והחנפנים האלה תיזהרי. והיא הייתה צדקת. [וכשראה שמעון בן שטח שהוא הרג את כל חכמי ישראל, הוא ברח למצרים]. והירושלמי (ברכות פ"ז ה"ב) מספר קצת בסגנון אחר למה ברח שמעון בן שטח למצרים. פעם אחת הגיעו שלש מאות נזירים להביא קרבן לבית המקדש אחרי שגמרו את ימי הנזירות שלהם, אבל לא היה להם כסף להביא קרבן, בין להם הרבה קרבנות (כמבואר בפרשת נשא). אז הם הלכו לשמעון בן שטח, למאה וחמשים מהם מצא להם פתח, "אילו ידעת כן וכו'", "אילו ידעת", "אילו ידעת לא היית נודד נזירות", אמרו: כן, עשה להם פתח אמתי. אתה לא יכול לומר: "אילו ידעת שלא יהיה לך כסף", כי זה נולד, אלא הוא חיפש פתח אחר שהוא מתקבל. מאה וחמשים פטר אותם, ומאה וחמשים אין מה לעשות. כמה שניסה למצוא תנאים, כל התנאים סגורים. הלך לגיסו (בעל אחותו) המלך ינאי. אמר לו: ינאי, באו שלש מאות נזירים ואין להם כסף להביא קרבנות, אני שילמתי עבור מאה וחמשים, אתה תשלם עבור מאה וחמשים הנשארים. [קנקן] בידח... אמר לו: בסדר, אם אתה שילמת, גם אני אשלם, שלם. הלכו הנזירים והקריבו, אחרי זמן ינאי שמע שמעון לא שילם פרוטה אחת. אמר: ככה עשה לי השקן הזה? רצה להרוג אותו! אז הוא ברח. אחר זמן באו באיזו סעודה לינאי חברי המכובדים. והנה תמיד היה אתם שמעון, זה הגיס של המלך, אמר להם חידות, אמר להם חידושים, אמר להם דברי תורה מתוקים מדבש. שאלו אותו: איפה הגיס שלך שהיה אומר לנו דברים מאד יפים? עכשיו הכל משעמם. [כמו שאחד אומר:] אסור להיכנס לאובמה בלי עניבה. זה משעמם. אז מה שענייני אותנו? מה נעשה בעניבה הזאת? תגיד דברי תורה, תגיד איזה דברי חסמה. אמר להם: ברם. אמרו לו: תביא אותו. אמר לאשתו: תביאי את אח שלך. אמרה לו: אתה תהרוג אותו! אמר לה: אני נשבע לך. היא ידעה שמלה שלו זו מלה, אז הביאו אותו, והנה אמר להם דברי תורה מתוקים מדבש, והם עשו סעודה והוא לא אכל, היה רק מדבר. אמרו לו אחר כך: תעשה לנו ברכת המזון, ברכה על הכוס. אמר: מה אני אגיד? "ברוך שאכל ינאי וחבריו משל"ך... אמר לו: אז מה אתה רוצה? אמר: אני אשתה את הכוס הזה. כוס נחשב מקום סעודה לדעת הגאונים (עיין בטור סי' רע"ג), לגבי זימון ההלכה לא ככה (עיין בברכות דף מ"ח ע"א), אבל הוא שתה, הביא עוד כוס ובירך. אחר כך אמר לו: תראה איזה כבוד עשיתי לך! שמת ינאי בין המלך למלכה. (למה? כדי שלא תהיה המלכה באמצע, אשה בין שני גברים זה לא מתאים. עיין בפסחים דף ק"א ע"א). אמר לו: אתה עשית לי כבוד? התורה עשתה לי כבוד! "סלסלך ותרומוך ובין נגידים תושיבך" (עיין בתוספות עירובין דף ס"ה ע"א ד"ה בצר). שני נגידים - המלך והמלכה ואני באמצע. אמר לו: למה שיקרת לי בנזירים? אמר לו: אני לא שיקרתי, אתה בממונך ואני בתורתך. אני מצאתי לך פתח בתורתך. אבל בין לפי הירושלמי ובין לפי הבבלי, כל חכמי ישראל נהרגו על ידי ינאי המלך.

14. אחר כך התברר לו שחכמי ישראל לא מדברים מלה על המלך, שנאמר "גם במדעך מלך אל תקלל ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר, כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר" (קהלת י"ז). אמר: אם ידעתי ככה לא הייתי הורג. "תורה רבה", עכשיו כבר עשית, אין מה לעשות. ונענש הורדוס, אל תחשבו שהורדוס יעשה מה שהוא חפץ. הוא בנה את בית המקדש שלו שהיה כל כך יפה - וגמרא (סוכה דף נ"א ע"ב ו"ב דף ד' ע"א) מתארת אותו בכל כך יופי - בשנת שלושת אלפים תשנ"ז. ובית המקדש הזה לא החזיק מעמד יותר משבעים שנה, אחר כך נחרב. למה? כי בנה אותו רשע שידידו מלאות דם. "גם בכנפך נמצאו דם נפשות אביונים נקיים" (ירמיהו ב' ל"ד), איך אתה תבנה את בית המקדש?! יותר מזה, הוא עשה לו קבר מפואר מאד, אלפיים שנה מחפשים את הקבר של הורדוס, סיפרו עליו איזו תהלוכה ואיזה עניין. רק לפני כמה שנים חוקר אחד מצא אותו בחפירות. אלפיים שנה נעלם הקבר שלו!

15. זו אגרת חשובה מאד שרש"י מזכיר אותה, ספר יוחסין מזכיר אותה. לולי האגרת הזאת, לא

גם כלי זכוכית, בשביל מה כלי זכוכית? לפעמים נשברים, עושים בעיות, תקח כלי פלסטיק - נטלה עם שתי ידידות, פעם ראשונה תקח בידית הראשונה, אחר כך הידית השמאלית. אז כאן יש שני סוגי נקבים, יש נקב שנקרא "מוציא משקה" - נקב קטן שיכול להוציא משקה, ויש נקב יותר גדול שנקרא "כונס משקה" - שאם תשים את הכלי הזה ריק בתוך מים, המים נכנסים דרך נקב "כונס משקה" - מקבל את המשקה, זה חמור יותר. אחר כך יש פרטים, נקוב וסדוק וכו', היום לא צריכים כל הדברים האלה, כי הכלים שלנו ברוך ה' בריאים, לא נקובים ולא סדוקים ולא שום דבר. אבל צריך להיזהר שלא יהיה חריץ בשפה של הכלי, לפעמים הכלי למעלה מתיישן מעט והוא לא ישר, יש בו חריץ או בליטה, במקרה כזה לא ישפוך ממנו, צריך שיהיה ישר וחלק. יש כאלה כלים שיש להם זרבובית, ואז יש מקום מסויים שהוא לא מחזיק רביעית, לכן אדם יקח נטלה ישרה.

ליטול מבקובק

ח. ליטול מבקובק מים היו כאלה שמחמירים, היה פעם חכם שמו רבי ברוך ביטון לפני שנים רבות הביאו לו בקבוק ליטול, אמר: לא, אנחנו לא נוטלים מבקובק כזה, צריך שבבת אחת הכלי ישפוך רביעית. אבא ע"ה אמר לו: מנין לך הדבר הזה? הוא מצא איזה דיוק במגן אברהם (ס"ב קס"ב סק"ה). אבא כתב לו: אנחנו נוהגים להקל, נטילת ידים דרבנן, ורוב הפוסקים מתירים, לא צריך לעשות את זה (שר"ת איש מצליח ח"ב חא"ה ס"ד). אם הבקבוק הזה שופך טיפה אחר טיפה אחר טיפה, זאת אומרת שהוא לא מפסיק באמצע, לא צריך שבבת אחת ישפוך רביעית. אבל אם יש לנו נטלה, אין בה שום בעיה.

מים ראשונים במחנה ומים אחרונים חובה

ט. [הלכה י'] לא ימלא חפניו מים ויתן לחבירו על ידיו, שאין נוטלים אלא מהכלי. לבני אדם לפעמים אין הרבה מים, זה קורה בצבא ובכל מיני מקומות, אז לוקח מים ושם לחבירו על ידיו, וזה לא בסדר. דרך אגב, בצבא [כשיוצאים למלחמה] פטורים מנטילת ידים שלפני האוכל, זו גמרא מפורשת (עירובין דף י"ד ע"א), אם אין להם מים יכולים לאכול בלי נטילה. נטילה מדרבנן והקילו לחיילים, אבל מים אחרונים חובה גם לחיילים, כי יש סוג של מלח שנקרא "מלח סדומית", הוא עלול לפגוע בעינים ולגרום בר מינן לעיוורון, לכן אמרו חכמים מים אחרונים חובה, זה לא רשות. כיון שהוא חובה, לכאורה למה לא נברך עליו, אם אתה מברך על נטילה של מצוה, כל שכן תברך על מים אחרונים שהם חובה? אלא משום שזה חובה מצד הבריאות של האדם, זה לא מצד המצוה, אלא חובה לאדם לשמור על הבריאות שלו, לכן מים אחרונים חובה. ולמה האשכנזים מקלים היום במים אחרונים לגמרי¹⁶? כי הם סוברים כמו התוספות (בחולין שם ד"ה מים) שבימינו אין לנו מלח סדומית. אבל הרמב"ם כתב (פ"ו מהלכות ברכות ה"ג) "מלח סדומית או מלח שטבעו כמלח סדומית", כלומר לאו דוקא מלח שבא מסדום, אלא גם מלח שבא מצ'סלובקיה אבל הטבע שלו כמו מלח סדומית גם כן עלול להזיק. וגם הגר"א - הגאון מוילנא - אומר כך (ס"ק פ"א ס"ק י"ג). וגם על פי הסוד תמיד צריך לעשות מים אחרונים, ואין בזה חילוק בין אנשים לנשים, כל אחד ואחד ישתדל לקיים מצות מים אחרונים כהלכה.

כמה תמיהות סביב מיתת תלמידי רבי עקיבא

י. אף אחד לא מבין את הסוד של עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, איך הם נפטרו בזמן קצר כזה. פעם הרב עובדיה (שיחיה) עשה חשבון שאם בשלושים ושלושה ימים נפטרו עשרים וארבעה אלף, זאת אומרת שכל יום היו בערך שמונה מאות הלויות! זה נורא ואיום. שמונה מאות הלויות ורבי עקיבא מה עושה? שיעשה תענית, "קדשו צום קראו עצה" (יואל א', ד'), ילכו לכוותל ויתפללו, יעשו תהלים, יאספו כל חכמי ישראל, איך הכל הולך בשלוה יום אחר יום אחר יום וזהו גמרנו? עד פרוס העצרת - עד ל"ג או ל"ד - נגמר וזהו. ואחר כך בא רבי עקיבא ולימד חמשה תלמידים, אחרת התורה השתכחה לגמרי, איך

היינו מאושרים. לא, היה חסר לנו המון, "שמי יחתה". מה זה "שמי יחתה"? עושים תנור, פתאום הגחלים עוממות, האוכל לא טוב. יבוא אדם בשבת או בליל שבת, יראה שהאוכל לא בסדר, הגחלים עומדים לכבות, אז הוא לוקח איזה עץ, "אוד מוצל מאש" (זכריה ג', ב'), זה יחתה, יעשה חיתוי. היום לא יש לך פלאטה, יש לך גז, הכל קבוע, אין לך שום בעיה. ויש דברים שפעם נזרו "שמי יחתה", בימינו אומרים: לא גוזרים שמי יחתה, אין מה לחתות. בפלאטה יש לך מה לחתות? יש לך מה להוריד ולהעלות? אין בה גזירת שמי יחתה [לגבי שהיה מערב שבת]. אז גם לגבי הדבר הזה, פעם היו כלים נקובים.

10. פעם הילד למד בזכרון מאיר, אמרתי להם: למה אין לכם מים אחרונים? אמר לי: "אין לנו תקציב". אין להם כסף לקנות כלי קטן של מים אחרונים... טוב, אין להם תקציב.

11. שיעור זה ממרן רבנו הגדול זצ"ל נמסר ביום ראשון ז"ך בניסן התשע"ג בבית מדרשו בין מנחה לערבית. תודתו נתונה לשיבתנו הקדושה תכ"ץ על טרחתם בהקלטת והפצת שיעור זה ברבים ושכמ"ה. המערכת.

בנו מזבח ללא בית

יג. ואני חושב שאפשר לתרץ שהכל בסדר גמור, את המשנה נרויח ואת העדויות גם כן אפשר להשוות ביניהם. בימי נחמיה מה היה? לא התחילו מיד לבנות את בית המקדש, אלא התחילו לעשות מזבח. אפשר להקריב על המזבח גם לפני שנבנה בית המקדש, מי שישתכל בעזרא (ג' פסוק ג' ופסוק ו') יראה ככה. אז בימי בר כוכבא התחילו לעשות מזבח, הם היו מכירים וזוכרים את מקום המזבח, לא עברו הרבה שנים מהחורבן, כאן היה המזבח, עשו מזבח גדול¹⁷, ובאו אלפים ורבבות והקריבו פסח. המשנה כפשוטה, אומות העולם ראו שהקריבו פסח, אמרו כנראה זה בית המקדש. אבל בית המקדש לא נבנה, אם היה נבנה לא היה נחרב, אלא הוא רק התחיל לבנות, התחיל לעשות מזבח. ולכן מובן יפה מאד למה כל כך צער יש לנו באלה התלמידים שנפטרו במלחמת בר כוכבא, כי זה לא רק הם, אלא כל אלה שהלכו - כמעט מליון יהודים, וכמעט היו בונים בית שלישי, אבל לא זכינו. [ועיין בפסחים שם מה שתירץ הרש"ש, ומ"ש על דבריו מרן רבנו זצ"ל בארם נסי שם ובשו"ת בית נאמן ח"ג חלק עניינים שונים סי' ד].

אדם בימים האלה לא יסתפר לא שיער ולא זקן

יז. **לכן הימים האלה צריכים להיזהר בהם לא להסתפר וכדומה.** היה מעשה בחזן אחד שלא היה שומע בקול חכמים, והיה מסתפר בימים האלה. שאלו את רבי **עובדיה הדאי** ע"ה (יש לו שו"ת שיכיל עבדי) אמרו לו: נפטר אותו? הוא ידע שהוא ירא שמים. אמר להם: חוץ מזה יש לו עוד משהו? אמרו: הכל בסדר גמור. אמר: אל תפטרו אותו בגלל הדבר הזה, אולי הוא מהעדות שלא נהגו להחמיר בימי הספירה. **אבא ע"ה** ראה את זה בחוץ לארץ ואמר: איזה עדות? מרן כתב (סי' תצ"ג סי' ב) אסור. אמנם כתב "נוהגים", אבל לא כתב "ויש שאינם נוהגים". פה בארץ אנחנו יודעים שהתימנים [יש מהם ש] לא נוהגים בזה¹⁸, וכנראה זה מה שהתכוון ישכיל עבדי. לפעמים באים אנשים שהעבודה שלהם בשיווק, ואומרים: אנחנו לא יכולים לעמוד בדבר הזה [נרוצים לגלח זקנים]. אז הרב עובדיה (שיחיה) כתב שלפחות יגידו להם מערב שבת לערב שבת (חזון עובדיה יום טוב עמ' רס"ב). **אבל ההלכה הפסוקה מדורי דורות היא שאדם בימים האלה לא יסתפר, לא שיער ולא זקן, צריך להרגיש את הצער שהיה לתלמידי רבי עקיבא.**

מְוִיתוֹר מְרוִיחִים

טו. מה שאמרת הגמרא "שלא נהגו כבוד זה בזה", כלומר אם היו נוהגים כבוד היה קורה להם נס. אבל הם לא נהגו כבוד, אחד ביזה את השני, חירף את השני. **כל פעם שיש מחלוקת בין שומרי תורה ומצוות, זה מה שקורה. אדם צריך לדעת שכל פגיעה קטנה בחבר - זה לא פשוט.** רבי יוסף חיים כותב בספרו לשון חכמים (ח"א סי' ע"ז) שבימי העומר צריך האדם להראות אותות של אהבה ואחוה ורעות, יותר מעט, לא תפסיד. **אף פעם כשתוותר לחבר שלך לא תפסיד, אלא תרויח מזה.** לפעמים אדם עושה דוקא ודוקא, ובסוף גם זה וגם זה הכל הלך לאיבוד¹⁹. **צריך אדם לוותר מעט.** מה יכול להיות? **אם אתה לא תהיה הראשון מה תהיה!?**

מה התועלת שישמך בשלט הענק הזה!?

טז. יש עיר אחת שיש בה שני רבנים (אחד מהם בינתיים שבק חיים לכל חי), והיה להם ויכוח כשאדם עושה הודעה ומזמין את שני הרבנים, כל רב אומר אני הראשון. איך נעשה? אז אחד עשה חכמה, אמר: "אחד יהיה כתוב בימין ואחד בשמאל". אבל השני אמר: לא, גם אני רוצה מימין... אז מה נעשה?! אחד על השני?! איך נעשה?! יש עצה אחת - אחד מימין בעברית ואחד משמאל באנגלית, מי שקורא באנגלית מתחיל משמאל, ומי שקורא בעברית מתחיל מימין... שניהם בסדר. **מי שהוא חכם יחשוב רגע: מה התועלת שבשלט הענק הזה! במודעה ענקית השם שלך יופיע בגדול, ומחר יזרק לפח... אז מה התועלת?! אתה רוצה את שמך מונח בפח?!... בשביל מה אתה**

17. לפני מאתיים שנה היו חכמים שהתכתבו עם רבי עקיבא איגור ואחרים למה לא נעשה קרבן פסח, לא נבנה את בית המקדש, אבל לבינתיים נעשה מזבח וזה הכל. ואת מקום המזבח נוכל לדעת בערך במדידות וכדומה. (עיין בשו"ת חתם סופר חיו"ד סי' רל"ו).

18. וזה חידוש שאפילו תימנים שהולכים הכל על פי הקבלה, ועל פי הקבלה כל הימים האלה - כולל עד ערב שבועות - לא מסתפרים בהם (שער הכוונות דף פ"ו ע"ב). אומרים שזה לא מטעם אבילות, אלא יש טעם אחר, לא משנה. והתימנים מקובלים, ועומדים על כל מלה בזוהר, אומרים: לא, אנחנו לא קיבלנו, מיד אחרי פסח [מסתפרים ומתגלחים].

19. מיישה זוכר בתשנ"ב איך עלה יצחק רבין המנוח? היו שני ימניים קיצוניים שלא הסכימו לשיטה של שמיר. אמרו: יצחק שמיר מתוך, לא רוצים אותו, רוצים יותר. "ימין ה' רוממה, ימין ה' עושה חיל" - ימין ימין לרבות, אבל "אין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט" (פסחים דף כ"ג ע"א)... עשו להם מפלגה נפרדת, עכשיו השאלה מי הראשון אני או אתה. זו השאלה שהיתה פעם בגמרא, רחבעם וירבעם, ומי בראש? בן ישי בראש (סנהדרין דף ק"ב ע"א), וזה גרם מה שגרם. אם היו חכמים היו הולכים לרבנים שיפסקו להם, או על פי הגורל או על פי הגיל או איזו סיבה, שיעשו להם רוטינה, שנתיים שנתיים, מה בעיניהם? אמרו: לא, כל אחד לבד. וככה מאה אלף קולות הלכו לטמיון ונגמרו, אחר כך יצא אחד שאמר "אני אנווט ואני אעשה ואני אעשה", כולנו רואים מה שיצא מזה. הסכמי אולם ואפלי הרגיים וה' ירחם.

כתוב "הוה שמדא" - היה שמד. איזה שמד יכול להיות בימי רבי עקיבא? קרוב לוודאי שזה העניין של בר כוכבא. ויש לקשר את זה עם עוד מלה שכתב הרמב"ם בהלכות מלכים (פרק י"א ה"א) **שרבי עקיבא היה נושא כליו של בר כוכבא.** רבי עקיבא שהעמיד אלפי תלמידים היה משרת את בר כוכבא! כי הוא חשב שהוא המשיח. שמו היה 'בר כוסבא' בסמ"ך, ויש גורסים 'כוזבא' בז"ן. (או שאומרים שאחר כך עשו לו 'כוזבא', כי הכל יצא כזב בעונות). אבל רבי עקיבא אמר לו 'כוסבא' - 'כוכבא' - 'דרך כוכב מיעקב' (במדבר כ"ד, י"ז). אתה המשיח (עיין ירושלמי תענית פ"ד ה"ה, ובאיכה רבתי פרשה ב' אות ד'). אז אמר רבי עקיבא היה נושא כליו, מסתבר שהתלמידים גם כן היו עוזרים. ובימי בר כוכבא נהרגו מאות אלפים, הגמרא אומרת (בגטין דף י"ז ע"ב) שנהרגו ארבע מאות ריבוא [ארבע מליון], אבל הרבה פעמים הגמרא אומרת לשון גוזמא. אומר רבי יוסף חיים [על עניין אחר] [בשו"ת רב פעלים ח"ב חא"ח סי' ס"א] שהגמרא מדברת על פי האיות ולא על פי הכמות. על פי הרוחניות אדם אחד יכול להיות שוה מאה אנשים, אז הגמרא אומרת מאה אנשים מתו וזה אדם אחד. מצאנו כזה ביהושע במלחמת העי, כתוב (יהושע ז' ה') "ויכו מהם אנשי העי כשלושים וששה איש", ואמרו (ב"ב דף קכ"א ע"ב) שזה איש אחד ששקול כמו שלשים וששה - רובה של סנהדרין. וגם חכמים דברו בסגנון הזה. [ועיין בארם נסי גיטין דף נ"ח ע"א שכן מוכח מהגמרא שם]. אבל לפי דברי הרומאים באותה תקופה, אמרו שנהרגו קרוב למליון יהודים - תשע מאות שמונים וחמשה אלף. אז תלמידי רבי עקיבא מן הסתם היו ביניהם.

כל הקושיות מתורצות

יב. עכשיו כל הקושיות מתורצות. קושיא ראשונה למה לא עשו תעניות וכדומה, כי זה מלחמה. במלחמה ככה זה, "כי כזה וכזה תאכל החרב" (שמואל ב' י"א, כ"ה). **קושיא שניה,** למה אנחנו עושים כל כך צער מזה? פשוט מאד, בימי בר כוכבא זה כמעט היה חורבן בית שלישי. (לא חורבן בית שלישי, בית שלישי ייחרב, כמעט היה חורבן בית שלישי). יש משנה בפסחים (דף ע"ד ע"א) **"מעשה ברבן גמליאל שאמר לטבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא".** הרש"ש שמה שואל, **סתם רבן גמליאל זה רבן גמליאל דיבנה שהיה אחר החורבן.** (אחר החורבן היה רבן יוחנן בן זכאי נשיא בערך עשר שנים או פחות, ואחר כך היה רבן גמליאל). ואחרי החורבן מה זה פסח? **אם אדם יקנה בשר ויאמר "בשר זה לפסח" והוא לא התכוון כלום, התכוון לחג הפסח, זה אסור [לומר כך].** ויש אוסרים אותו אפילו בדיעבד. בית חדש (בסי' תס"ט) אוסר גם בדיעבד אפילו שאמר בטעות, **ההלכה לא כך, אבל לכתחילה לא אומרים** (עי' שו"ע שם סי"א ובכה"ח אות א' ובספר ה' נסי ח"ב פ"ט הל"ו), וכאן כתוב מפורש "צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא", איזה פסח? זה אחרי החורבן, אין קרבן פסח. ואם תגיד לי זה לא רבן גמליאל הזה, אלא רבן גמליאל הקודם הזקן שהיה לפני החורבן. יכול להיות. אבל קודם כל תוספות אומרים בנדה (דף ו' ע"ב ד"ה בשפתיה) שסתם רבן גמליאל בגמרא זה לא רבן גמליאל הזקן, כי אם זה הזקן כתוב "רבן גמליאל הזקן", וכאן המשנה אמרה "רבן גמליאל" סתם, משמע שזה לא הזקן. ודבר שני, כתוב "טבי עבדו". אז לרבן גמליאל הזקן והשני לכל אחד יש עבד ושמו טבי בדיק?! מה זה? איך יכול להיות הדבר הזה?! זה הנכד של הראשון? טבי - טבי. רבן גמליאל - רבן גמליאל. ולא כתוב שזה הזקן? אז הרש"ש שואל את זה ואומר: "אם ניתן אימון לסופרי העמים"¹⁶. אומות העולם אמרו שבר כוכבא בנה בית המקדש. אם בנה, המשנה מובנה יפה מאד. "מעשה ברבן גמליאל שאמר לטבי עבדו - בזמן בר כוכבא - צא וצלה לנו את הפסח - קרבן פסח - על האסכלא", היה אז קרבן פסח. "אבל - ממשיך הרש"ש - לא שמענוהו בפירוש בדברי חז"ל". זאת אומרת אין לתת אמון בזה.

היינו יודעים כלום. יש בגמרא למשל "רבי חנא בגדתאה". מה זה "בגדתאה"? עושה בגדים? אז רש"י אומר (בכתובות דף ז' ע"ב) "בגדתאה. עיר שבבבל ושמה בגדת, בפסק סדרו של רב שיריא גאון היא זוכרת". האגרת יודעה עד היום הזה, ויש בה קצת נוסחאות שונות, נוסחא ספרדית ונוסחא צרפתית.

16. איפה הרש"ש קרא דבריהם? היה ספר שכתב אותו חכם אחד בן דורו של מרן, והיה רעש גדול על הספר, כי בספר הזה הוא רצה להוכיח שבית שני עמד יותר מארבע מאות ועשרים שנה, המחבר של הספר שמו רבי עזריה מאיטליה "רבי עזריה מהאדומים". (משפחה שנקראת "האדומים", והיום המשפחה ידועה - "פיררה", כנראה פיררה פירושו אדום. אני לא יודע, מי שיועד איטלקית יוכל לדעת). רבי עזריה מן האדומים כתב ספר שהוא מעתיק בו כמה דברים מספרי האומות, מלכי פרס, מלכי מדי ומלכי יון, יש בו דברים יפים שהסבירו לנו את הגמרא, ויש דברים שעשו רעש גדול. מרן כמעט רצה להחרים אותו (את הספר כמובן), אמר להם: תביאו נוסח ואני אחתום עליו, אבל זה היה יומיים לפני פטירתו, כתבו את הנוסח ולא הסיפק לחתום עליו עד שנפטר. **למה"ל מפרא** יש ספר "באר הגולה", ויש בו כמה בארות, "באר ראשון", "באר שני", "באר שלישי", ועל כל השאלות ששואלים על דברי חז"ל הוא עונה עליהם, מה"ל מפרא היה בקי בהרבה חכמות. (שם [בבאר הששי]) הוא הביא את הספר הזה ושפר עליו מרורות. ואפילו הכי, תלמידו של מהר"ל מפרא - **תוספות יום טוב** - מזכיר אותו בשקט ובשלמה. **הגאון יעב"ץ** מצד אחד יורד עליו, אמר "אל תקרי מאור עינים" [הוא שם ספרו], אלא 'מְעוֹר עֵינַיִם', כי בחושך הך לסמא את העינים... ככה הוא כותב בתשובה (ועיין בשו"ת שאלת יעב"ץ ח"א סי' ל"ג). ואומרים בשמו שבכל זאת אמר עליו: "לא תתעב אדומי כי אחיך הוא" (דברים כ"ג, ח). הוא "מן האדומים", אל תתעב אותו" והרש"ש קרא בספר הזה, קראו בו גאונים עולם, הרב כנסת הגדולה ואחרים.

ויחנו במדבר, הכל לשון רבים, "ויסעו", "ויבואו", "ויחנו", ובסוף כתוב: "ויחן שם ישראל", לשון יחיד. כתוב "ויחן", מיד - "ומשה עלה אל האלקים" (שם פס' ג). לכן אדם ישתדל לתקן את המדות שלו. בשביל זה קוראים פרקי אבות בשבתות האלה, אנחנו לא נוהגים להמשיך עד סוף הקיץ, אבל בשבתות האלה קוראים פרקי אבות. פעם היינו לומדים כל מלה בפרקי אבות, מסבירים כל מלה וקוראים מהר, אבל אין צורך במהר, אלא קח משנה אחת, להתרכז בה וללמוד אותה זה חשוב מאד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

צריך את זה?! אדרבא, אם אני באתי - באתי, לא באתי - לא באתי, אל תרשום את השם שלי! אם כל אחד יחשוב בכיוון הזה, אין מחלוקת בישראל ואין מריבות בישראל, יש רק אהבה ואחוה.²⁰ הקב"ה מחכה לנו, הרי כל הזמן היו בויכוחים מיציאת מצרים עד שהגיעו להר סיני, ואז "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות י"ט, ב') - באחוה. איך יודעים את זה? כי כתוב: "ויסעו מרפידיים, ויבואו מדבר סיני".
 20. הערת המערכת. כמה נאים הדברים למי שאמרו - מרן רבנו הגדול זצ"ל, שהיה בורח מהכבוד בכל לבו ובכל נפשו, וכשהיה רואה את שמו מתנוסס לתפארה, היה הדבר קשה עליו עד מאד, כנודע כמה סיפורים מזה. זיע"א.

לפיו
את גזר הדין!

פדיון נפש

"יבואו בספרי הקבלה כי אחד התיקונים הגדולים ביותר
 לבטל מהאדם את הגזרות ולפתח את טאלין
 לבריאות, פרנסה והצלחה
 זה פדיון נפש..."

053-7162389

בע"ה מידי יום עורכים פדיון נפש המסוגל לישועות
 על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א ע"י רבני הישיבה שליט"א

פדיון נפש פרטי

פדיון נפש כללי

160 ש"ח לשם

52 ש"ח לשם

או בעמדות
 נדרים פלוס

08-6727523

(אפשר לשלוח הודעה, רו קווי, מענה 24 שעות)

למסירת
 שמות
 התקשרו:

כניעה וחשבון נפש

(מתוך הספר שמחת התורה)

וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהָנֵה כִּסְתָה הַצְרַעַת אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטָהַר אֶת הַנֶּגַע כְּלוּ הַפֶּה לְבֹן טְהוֹר הוּא (ויקרא י"ג, י"ג).

עולם הפוך ראיתי

הַגְּאוֹן חִפְץ חַיִּים זִיע"א שׁוֹאֵל שְׂאֵלָה גְדוֹלָה. הֲרֵי לִפִּי גְזֵרַת הַכְּתוּב שֶׁעַר לְבֹן הוּא סֶמֶן טְמֵאָה (עיין רש"י שם פסוק ג'), אִם כֵּן, לְכַאוּרָה אִם הִכֵּל הוֹפֵךְ לְבֹן קֵל וְחֹמֶר שְׂיֵהָה טְמֵא, כִּיצַד יִתְכַן שֶׁהַתּוֹרָה אוֹמְרַת שְׂאֵם כְּלוּ הַפֶּה לְבֹן טְהוֹר הוּא?

כרם נבות

אֵלָּא אוֹמֵר הָרֵב יְסוּד נִפְלֵא. בְּנִבְיָא מְסַפֵּר (מלכים-א' כ"א), בְּזִמְנָא אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, הָיָה אָדָם שֶׁשָּׂמוּ **נְבוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי**, וְהָיָה לוֹ כֶּרֶם מִיַּחַד שְׂהִיָּה מִפִּיק עֲנָבִים יְפִים וְטוֹבִים. הַכֶּרֶם הָזֶה הָיָה קְרוֹב לְבֵית אַחְאָב וְאַחְאָב חִמַּד אוֹתוֹ. יוֹם אֶחָד בָּא אַחְאָב וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ: "מֶכֶר לִי אֶת הַכֶּרֶם הַזֶּה". אָמַר לוֹ נְבוֹת: "אֲנִי לֹא יְכוֹל לְמַכּוֹר אֶת הַכֶּרֶם, הוּא נַחֲלַת אֲבוֹתַי. חֲסָרִים לָךְ כֶּרְמִים שְׂאֵתָה רוֹצֵה דְיוֹקָא אֶת הַכֶּרֶם שְׁלִי?".

אַחְאָב לֹא צִפֵּה לְתַגּוּבָה כְּזוֹ, וְחָזַר לְבֵיתוֹ סָר וְזָעַף. אַמְרָה לוֹ אִיזְבֵּל אִשְׁתּוֹ: "מִדּוּעַ אַתָּה כּוֹעֵס? מַה עָשׂוּ לָךְ?" שֶׁמְעַנֶּה אֶת הַתְּקִירִית שְׂהִיָּתָה לוֹ עִם נְבוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי וְאַמְרָה לוֹ: "כִּכָּהָ? הוּא לֹא הִסְכִּים לָךְ? אֲנִי כִכָּר אֶסְדֵּר אֶת הָעֲנָבִים, תִּהְיֶה רְגוּעַ". כַּמָּה שְׂהִיָּה אַחְאָב רָשַׁע, אִשְׁתּוֹ הִיָּתָה רְשָׁעִית יוֹתֵר מִמֶּנּוּ. לְקַחָה שְׂנִי אֲנָשִׁים שֶׁיַּעֲיִדוּ שְׁנֵבוֹת קָלֵל אֶת ה', וְכִךָ יִכְלּוּ לְהַרְוֹג אוֹתוֹ כְּדִין 'מְכַרְךָ ה' שְׁחִיב מִיתָה. בְּאַמַּת כֶּךָ עָשׂוּ וְהָרְגוּ אֶת נְבוֹת, וּמִיָּד לְאַחַר מִיתָתוֹ יָרַד אַחְאָב וְלָקַח אֶת כֶּרֶם נְבוֹת. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַלְיָהוּ הַנְּבִיא: "קוּם רֵד לְקֶרֶת

אֶחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן הָנֵה בְּכֶרֶם נְבוֹת אֲשֶׁר יָרַד שָׁם לְרִשְׁתּוֹ, וְדַבְּרַת אֵלָיו לֵאמֹר כַּה אָמַר ה' הַרְצַחְתָּ וְגַם יִרְשַׁתָּ?! וְדַבְּרַת אֵלָיו לֵאמֹר כַּה אָמַר ה' בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לָקַדוּ הַכְּלָבִים אֶת דָּם נְבוֹת יִלְקוּ הַכְּלָבִים אֶת דַּמָּךְ גַּם אַתָּה" (שם פסוקים י"ח-י"ט).

כְּאֲשֶׁר אַחְאָב שָׁמַע אֶת זֶה מִפִּי אֲלִיָּהוּ הַנְּבִיא הוּא נִבְהַל. קָרַע אֶת בְּגָדָיו, שָׁם שָׁק עַל בְּשָׂרוֹ, וְהִתְהַלֵּךְ אַפּוּף מַחְשָׁבוֹת. לְאַחַר מִכּוֹן בָּא שׁוֹב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַלְיָהוּ בְּנְבוּאָה וְאַמַּר לוֹ: "הֲרֵאִיתָ כִּי נִכְנַע אַחְאָב מִלִּפְנֵי? יַעַן כִּי נִכְנַע מִפְּנֵי לֹא אָבִיא הָרַעָה בְּיַמְיוֹ" (שם פסוק כ"ט).

לְמַדְנּוּ מִכָּאן, שֶׁעַל יְדֵי שְׂהָאָדָם נִכְנַע כְּלָפִי ה', בְּכַחוֹ לְדַחּוֹת גְּזֵרַת מוֹת שְׁנִגְזְרָה עָלָיו. עַל פִּי זֶה אֲפָשֶׁר לְהַבִּין אֶת דְּבַרֵי הַגְּמָרָא (סנהדרין): הוּי קָבֵל וְקִיָּם. תַּחֲיָה בְּעֵנְיָה וּבְשִׁפְלוּת, וְכִךָ תִּזְכֶּה לְאַרְיִכוֹת יָמִים. מִדּוּעַ? כִּי אָדָם שֶׁנִּכְנַע כְּלָפִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִמִּילָא מְאָרִיף יָמִים, קָל וְחֹמֶר מֵאַחְאָב.

מצורע מתבודד

בְּגִמְרָא כְּתוּב (ערכין דף ט"ו ע"ב), שֶׁהַנְּגִיעִים בָּאִים בְּעוֹן לְשׁוֹן הָרַע, שֶׁנֶּאֱמַר: "מִלְשָׁנִי בִּסְתֵר רַעְהוּ אוֹתוֹ אֲצַמִּית" (תהלים ק"א, ה'). בְּמִלָּה "אֲצַמִּית" נִרְמַזְתָּ הַצְרַעַת. פְּרוּשׁ הַמֶּלֶה לְצַמִּיתוֹת הוּא **לְחֻלוּטִין** (עיין בתרגום), וְהַמְחֻלָּט הוּא הַמְצַרַע (כפי שקראו לו רבותינו במגילה דף ח' ע"ב - מצורע מוחלט), לְכֵן בְּמִלָּה "אֲצַמִּית" נִרְמַז הַמְצַרַע. הָעֲנֵשׁ שֶׁל הַמְצַרַע הוּא לְשַׁבֵּת בְּדָד מִחוּץ לַמַּחֲנֶה (ויקרא י"ג, מ"). לֹא רַק שֶׁהִטְהוּרִים לֹא יוֹשְׁבִים עִמּוֹ, אֲלָא גַם הַטְּמֵאִים לֹא יוֹשְׁבִים עִמּוֹ, כָּל מְצוּרַע יוֹשֵׁב בְּמִדּוֹר בְּפְנֵי עַצְמוֹ. כְּאֲשֶׁר הַמְצַרַע מֵתְבוּדָד וְיוֹשֵׁב וְחוֹשֵׁב מֵה גֵרִם לוֹ לְהַגִּיעַ לְמָקוֹם הַזֶּה, הוּא מְהֵרָה בְּתַשׁוּבָה עַל חֲטָאוֹ הַגְּדוֹל, הַלֵּב שֶׁלוֹ נִכְנַע לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׁב וּרְפָא לוֹ. נִמְצָא שֶׁהַתְּהַלִּיךְ הַרְפוּאִי שֶׁל הַמְצַרַע מֵתְבוּטָא בְּזֶה שֶׁהוּא יוֹשֵׁב לְבַד, מְהֵרָה בְּתַשׁוּבָה וּמְכַנִּיעַ לְבוֹ.

העקר להגיע למטרה

וְנִשׁוּב לְשִׂאֵלְתֵנוּ הָרֵאשׁוֹנָה, מִדּוּעַ אִם כְּלוּ הַפֶּה לְבֹן טְהוֹר? הַמְצַרַע שִׁישׁ לוֹ רַק מַעַט צָרַעַת, לְפַעֲמִים הַמְצַרַע חוֹשֵׁב שֶׁזֶה סֶתֶם מִקְרָה, וְהוּא לֹא נִכְנַע לְפָנָיו ה'. רַק כְּאֲשֶׁר פּוֹסְקִים עָלָיו שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִיָּתוּ בְּחוּץ וּלְשַׁבֵּת לְבַד, אִזּוֹ הוּא מְהֵרָה בְּתַשׁוּבָה וְנִכְנַע לְפָנָיו ה'. אֲבָל אָדָם שֶׁכָּל גּוֹפּוֹ הַפֶּה לְבֹן, רוֹאֶה אִיךָ שֶׁכָּלוּ הַפֶּה לְבֹן וּמִשְׁתּוֹמֵם: "מַה קָרָה?". כִּךָ לְבוֹ נִשְׁבֵּר בְּקִרְבוֹ בְּלִי צָרָךְ בְּבִדּוּדוֹת וּבְהִסְתָּרָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. כִּךָ עַל יְדֵי הַהֲכָנָעָה הוּא מִתְקַרֵּב ל' וְחוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה. כְּמוֹ שֶׁמְצַאנוּ אֶצֶל אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּרַעַע שֶׁנִּכְנַע לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּבוּטָלָה מִעֲלֵיו הַגְּזָרָה.

כַּמָּה גְדוֹלָה הַהֲכָנָעָה לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אִם אָדָם רוֹאֶה שְׁקוּרִים לוֹ מְקִרִים קָשִׁים, בְּבִרְיָאוֹת, בְּעַסְקִים, בְּיַלְדִים, בְּכָל בְּעִיָּה אָדָם יֹשֵׁב וְיִתְבוּדָד עִם עַצְמוֹ. יִחְשֵׁב עִם קוֹנְהוֹ, יְהַרְהַר בְּתַשׁוּבָה וְיִכְנִיעַ אֶת לְבוֹ לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִךָ תִּתְבוּטָל מִעֲלֵיו הַגְּזָרָה. כִּךָ אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה: "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָה אֲלֵקִים לֹא תִבְזֶה" (תהלים נ"א, י"ט). כְּאֲשֶׁר יֵשׁ לְאָדָם לֵב נִשְׁבֵּר וְהוּא נִכְנַע לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִזּוֹ "אֲלֵקִים לֹא תִבְזֶה", גַּם אִם מִתּוֹחָה עָלָיו מִדַּת הַדִּין רְמוּזָה בְּשֵׁם "אֲלֵקִים", עִם זֹאת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵרַחֵם עָלָיו וְהַגְּזָרָה מֵתְבוּטָלָת מִמֶּנּוּ.

אין אדם חוטא בכל אבריו

בְּסִפֵּר "אֲזַנִּים לְתוֹרָה" מֵיִשֵׁב אֶת הַקְּשִׁיָּא שֶׁל הַחִפְץ חַיִּים בְּדָרָךְ אַחֲרַת. לֹא כָּל הַנְּגִיעִים טְמֵאִים. יֵשׁ נְגִיעִים טְהוּרִים שְׂאִין בְּהֵם סְמִינֵי טְמֵאָה, וְיֵשׁ נְגִיעִים שְׂבָאִים אֵל הָאָדָם מִן הַשָּׂמַיִם כְּאֲזַהֲרָה שִׁישׁוּב מִדְּרַכּוֹ הָרַעָה וְהֵם מִטְּמֵאִים אוֹתוֹ. אַמְרוּ חֲז"ל (חגיגה דף כ"ז ע"א): אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מֵאִיִּם מִצְוֹת קְרָמוּן. יְדוּעַ שֶׁרַמ"ח אֲבָרָיו שֶׁל הָאָדָם הֵם כְּנֶגֶד רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְשֵׁם הַגִּידִים הֵם כְּנֶגֶד שֵׁם הַמִּצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. כְּאֲשֶׁר אָדָם פּוֹגֵם בְּאַחַד מֵאֲבָרָיו, מְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַצְרַעַת, וְאִם חֲטָא כְּכַמָּה אֲבָרִים בְּאַה הַצְרַעַת עַל אוֹתָם אֲבָרִים, אָדָם שִׁחְטָא חֲלִילָה בְּכָל הָאֲבָרִים, הוּא אָמוֹר לְקַבֵּל חֲלִי בְּכָל אֲבָרָיו, אֲבָל זֶה לֹא יִתְכַן כִּי אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל מֵאִיִּם מִצְוֹת קְרָמוּן. לְכֵן אִם הָאָדָם כְּלוּ הַפֶּה לְבֹן, אִי אֲפָשֶׁר לוֹמַר שֶׁהוּא קָבֵל צָרַעַת בְּכָל גּוֹפּוֹ מִשּׁוּם שִׁחְטָא בְּכָל רַמ"ח אֲבָרָיו, וְאִם כֵּן אִין לְתַלּוֹת אֶת הַצְרַעַת הַזֹּאת בְּעוֹנוֹתָא אֲלָא רַק מִסְּבָה טְבַעִית, וְלִכֵּן מְטַהֲרִים אוֹתוֹ.

ה' יטהר אותנו, וְיִשְׁלַח לָנוּ מְשִׁיחֵנוּ בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן.

יומ רביעי, ה' אייר (22.4). ברח' תל חי 6, ישיבת בני עקיבא, רעננה

06:30	הרב דן צרנתי שליט"א
09:00	הרב חיים זאביר שליט"א
09:45	הרב שניאור אשכנזי שליט"א
10:45	הרב יצחק בצרי שליט"א
11:30	הרב אשר דרוק שליט"א
12:15	הרב אייל אונגר שליט"א
13:15	הרב ליאור גלוד שליט"א
14:00	הרב משה בויער שליט"א
14:45	הרב יצחק מודיאנו שליט"א
15:30	הרב רפאל רובין שליט"א

במסגרת: חיים ברויאנסקי, ראש הוועד והנהלת מועצת הפדרציה

פתיחות לילדים, מתחילים החג כאן וזו כה המנהגות

היום מוקדש להצלת חיילי צה"ל במטרכה

גמרתו הנדירה של
מרן אור העולם זיע"א

יכולה להיות שאלה!

גמרתו הנדירה של מרן אור העולם
רבנו **מאיר מאזוז** זיע"א

מסכת עירובין עם חתימת יד קדשו המתנוססת על הכריכה, והגהות
בכתב יד קדשו המפארות את עמודיה, תוגרל בין הזוכים לקחת
החזקת בחור במוסדות "חכמת רחמים".

על כל החזקה של בחור - כרטיס הגרלה אחד

החזקת 4 בחורים

1920 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ טלית מהכהנים הקדושים
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 4 כרטיסי הגרלה על
הגמרא הקדושה

החזקת שני בחורים

960 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 2 כרטיסי הגרלה
על הגמרא הקדושה

החזקת בחור

480 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ סיום מסכת ע"י הבחור
+ כרטיס להגרלה על
הגמרא הקדושה

או בעמדות
נדדים פלוס
"חכמת רחמים"

מנהל המוסדות
הרב משה נעמן
0504108108

***9105**

חייג קעת
משודי
המוסדות

בית נאמן לילדים
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך הוצאת
ספרי ציון תל אביב

ידע תדע

א. על פרות האילן מברכים "בורא פרי העץ". לא אומרים "בורא פרי האילן", כי המלה אילן [בעברית] היא מאחרת, היא מופיעה רק בימי חכמים. בתנ"ך תמיד פתוב עץ, [מלבד ספר דניאל שנכתב בארמית], וחכמים משתמשים במלה אילן (כי למלה "עץ" יש לה עוד משמעות - עץ בשר, חתיכת עץ, לכן לקחו מלה בארמית "אילנא" והשתמשו בה בעברית, אבל זה לשון המשנה. לשון התורה הוא "פרי העץ"). והמלה "פרי" בתנ"ך זה לא פרי אחד, אלא גם פרי אחד או הרבה פרות נקראים "פרי העץ", המלה פרות ברבים לא מופיעה אף פעם בתנ"ך, זה לשון חכמים, "פרי" - אחד, "פרות" - רבים, אבל בלשון תורה נביאים וכתובים "פרי העץ" הפונה כל הפרות. "עץ פרי עושה פרי" (בראשית א' י"א). אפשר לדחות שהפונה עץ אחד עושה פרי אחד, אבל יש עוד, כמו: "והרביית את פרי העץ ותנובת השדה למען אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגוים" (יחזקאל ל"ו, ל'). מה הפונה והרביית את פרי העץ? שיהיה בו פרי אחד? לא, אלא אני מרבה את כל הפרות. (בית נאמן גליון 468 אות א').

ב. שיירי ברכה הוא ספר של מרן החיד"א, יש לו ספר ברפי יוסף, ויש לו שיירים והוספות. איך נקרא לו? "שיירי ברפים"... זה לא הולך, אז קרא לו "שיירי ברכה", כאלו "ברפי" לשון ברכה. ספר "שיירי ברכה" זה הוספות ומלואים לספר ברפי יוסף. החיד"א היה מיוחד בספרים שלו, על כל האברים שלו עשה ספר, ראש דוד, עיני דוד, לב דוד, ברפי יוסף, מראית העין, וכן על זו הדרך. יש לו רשימה של הספרים, את כל האברים שלו קדש אותם, על כל אבר חבר ספר. [ראה בגליון הקודם במאמר העורך הרה"ג רבי אלעד שליט"א]. אז יש לו ספר "שיירי ברכה" השלמות לברפי יוסף, (שם הערה 4).

הלכה נאמנה

אם אין לו לחם משנה [בשבת], יש לו לחם אחד בסדר, והשני קפוא (אמנם יש אפשרות לשים את הלחם בגליון והוא ישמר על הסריית שלו, אבל יש ששמים אותו במקפיא וכאשר מביאים אותו ללחם משנה, אי אפשר לאכל אותו). האם אפשר להשתמש בו ללחם משנה או לא? מתר להשתמש בו ללחם משנה. כי יש בגמרא (ב"ק דף ע"ו ע"ב) "כל העומד להזקק פזרוק דמי [=דומה]", "כל העומד להשורף פשוף דמי", יש מי שחולק בזה, אבל ההלכה (באבן העזר סי' קכ"ד סי"א) קמי שאומרי כל העומד להזקק פזרוק דמי, ולכן גם העומד להפטר כמפטר דמי, וגם לדעת רבנו שחולקים, שם זה חסר מעשה, אבל כאן ההפסדה היא לא מעשה, אלא פאה מאליה. לכן מתר לצרף לחם קפוא ללחם משנה. ככה פעם כתבתי בתשובה (בירחון או"ת אייר תשמ"ח סי' קמ"ד אות א', ונדפס כעת ב"ש"ת בית נאמן ח"ד סי' נ"ד). ואחר כך זכיתי לראות ביביע אומר (חלק ח' חאו"ח סי' ל"ב) גם כן שפסק ככה [וביבי"א שם הוסיף שאם אפשר בנקל לשאול משכנו לחם, עדיף]. וחזי מזה, גם כשהוא קפוא אפשר לאכל אותו על ידי ששמים אותו במרק וכדומה, והקפאון שלו ילך לאט לאט. (בית נאמן גליון 370 אות ר').

מאחורי הבית

עליהם? בשעה שהוא לומד תורה, כשהוא לומד תורה הוא שוכח מהכל. כל התלמידים שלמדו אצלו אומרים, שפשהוא לומד תורה הוא נראה אדם אחר לגמרי, יש בו שמחה וחינה על הפנים, כי בתורה יש כח מיוחד לפתור את כל הבעיות גם אם יש פאבים גדולים. הרב נמצא למעלה ובדאי שהוא מתפלל למען עם ישראל ולמען הישיבה ולמען כל הצבור הקדוש הזה, בכל אופן אם אדם בוחן ובודק את כל החיים של הרב הוא רואה שהציר המרכזי שלעליו סובבים כל חיו, זה הענין של להדבק באמת. האמת היא מעל הכל ואין דבר יותר חשוב מהאמת. רעיתי שתחיה היתה סועדת את הרבנית עליה השלום [אשתו של מרן] קרוב לשנתים כשהיתה חולה במחלה קשה, והיתה עושה את זה לשם שמים. כשהרבנית נפטרה, הרב חלק לכל הבנות שלו צמידים של הרבנית, והוא לא שכח לשלח גם צמיד אחד לרעיתי. ובכל שנה באזכרה של הרבנית הוא שלח לקרא לה שתבוא לאזכרה. כל אחד שעשה לו טובה הכי קטנה הוא היה זוכר אותה. והיתה לו רגישות מיוחדת. רעיתי מספרת שפשהיא היתה בבית החולים ומסגעת לרבנית, היא אמרה לרב יום אחד שהיא מאחרת, כי יש לה איזו בדיקה חשובה. כשהיא באה ראתה את הרב מחפץ שם בבית החולים עם הרבנית, ואמר לה: מה תוצאות הבדיקה? אמרה לו: עוד לא קבלתי אבל הטכנאית אמרה שרואה לה שפסדה. אמר לה הרב: עד עכשיו לא אכלתי, צמתי בשבילה, ובפעם אחרת

יש מופת שהיום שמעתי, אצלנו בבית הדין הגיע מישוה ותוך כדי הוא ספר על מרן ראש הישיבה (הכ"מ), והוא אמר שהיה לו איזה דין ודברים עם אחד שמכר לו את הדירה, והלכו לבית דין [אחר] והוא הסביר את עצמו, ופסקו לא לטובתו, וכשהוא בקש נמוקים, לא רצו לתת לו. הרב אמר לו: אני מבטיח לך שתקבל פי עשר. הוא שמע את זה ואמר: בסדר... למחרת התקשרו אליו מהבטוח הלפאמי, הוא היה אלמן (ל"ט), והיתה לו בת קטנה, ואמרו לו: אתה לא הגשתי תביעה אבל לפי החק מגיע לך 23,000 ש, פדיק פי עשר מהסכום שהיה צריך לקבל. זה פה קדוש, צדיק גזר והקדוש ברוך הוא מקים. זה כוחו של הרב. אנשים באים ומבקשים ברכות והרב מבטיח והכל מתקיים. היה עוד ספור שהייתי נוכח בו והייתי המקשר, בזמנו הוצאנו את ההגדה של פסח של הסבא רבי משה עידאן זצוק"ל, שהעורך הוא הרב אלעד, הבן, והיינו צריכים אנשים שיתנדבו, היה אחד מהמשפחה שלנו, משפחת עידאן, ובקשתי מפניו שיתרם והוא תרם סכום הגון. אמרתי לו: יש לך משהו לבקש? הוא אמר שיש לו כמה בנות, אבל כבר שבע שנים לא נולד לו כלום, והוא רוצה בן זכר. הלכתי איתו לרב, ואמרתי לו: הוא תרם סכום גדול להוצאת ההגדה של פסח של המקבל האלוף רבי משה עידאן, ואין לו בנים, שהרב יברך אותו. אמר הרב: מברך שהשנה יהיה לו ילד... ובדיק באותה שנה נולד לו בן. הרב אמר, וממש זה התקיים! אפשר לספר עוד הרבה ספורים על הרב, הרב הגיע

לדרגות האלה בכח התורה שלו ובכח הקדשה שלו ובכח היסורים שלו שאין להם אח ורע. מי שעקב אחרי הרב שאנחנו מכירים אותו כבר משנים קדמוניות, אמנם הייתי התלמיד הראשון שלו בארץ, אבל עוד קדם לכן אבא [הרה"ג הצדיק רבי שמואל עידאן] זצ"ל נסע לשליחות בתנ"ס, ואני זוכר את מרן האישי מצליח, ואני זוכר את רבי רפאל אביו של האישי מצליח, וגם אני זוכר את מרן ראש הישיבה ממש בברוחו שהיה צעיר לימים, וכבר אז היה עדין לגדולות ולנצורות. הרב סבל סבל בל יחאר, יסורים לא רגילים. הנפילה [מקומה שלישית בשנת תשל"ד]. פטירתה האשה, כל תפיו היו סבל ומכאובים. ופעם הוא אמר: אתם חושבים שהיסורים מדפאים אותי? אני מדפא את היסורים. ואיך הוא מתגבר

מאחורי הבית בעלון בית נאמן גליון 468.]